

Stands vrøvlet om lægemangel.

Tage Søndergård Kristensen. Sociolog, dr.med.

Et indlæg, som ikke blev bragt i Weekendavisen.

”Hvad er forskellen på Vorherre og en overlæge?” Dette spørgsmål melder sig uvægerligt under læsningen af forsideartiklen i sidste nummer af Weekendavisen. Svaret er som bekendt, at Vorherre godt ved, at han ikke er overlæge. Nu skal man jo passe på med at generalisere, men artiklen om det syge sundhedsvæsen bekræfter i helt usædvanlig grad enhver fordom man måtte have om overlæger som en gruppe, der er så fornøjet ved tanken om egen fortræffelighed, at de i reglen har svært ved at se en sag fra nogen som helst anden side end den helt indlysende – nemlig deres egen.

Artiklen, der er skrevet af Poul Pilgaard Johnsen, handler om en endnu ikke udkommet debatbog, der er skrevet af 15 overlæger: ”*Alle disse løfter om et tidssvarende sundhedsvæsen*”. Bogens udgangspunkt er, at det danske sundhedsvæsen før var et af verdens bedste, mens det nu er i frit fald og på niveau med lande, som vi ”ikke plejer at sammenligne os med”. Niveauet skulle efter sigende nærme sig Albanien! Men ”til gengæld kan vi rose os af en stigende dødelighed”. Alt dette skyldes en uheldig alliance mellem DJØF’ere og oversygeplejersker, som har begravet sundhedsvæsenet i managementteoriernes hængedynd.

Først troede jeg egentlig, at artiklen var en parodi, men både den og bogen er øjensynligt alvorligt ment. Vi er derfor nødt til at gribe til noget, som overlæger plejer at have den allerstørste respekt for, nemlig *evidens*. For det første er der myten om den faldende kvalitet i det danske sundhedsvæsen. Den har jeg aldrig set nogen som helst form for belæg for. Alt tyder på det modsatte, nemlig at både produktivitet og kvalitet er stigende. Det fremgår blandt andet af en spændende rapport fra Sundhedsministeriet fra 2008. Myten om den faldende kvalitet hviler ofte på den falske forestilling, at sygehusvæsenet har stor betydning for udviklingen af middellevetiden. Og her har Danmark som bekendt haft problemer. I perioden fra 1970 til 1990 steg den danske middellevetid således kun med cirka et år. Imidlertid ser situationen helt anderledes ud i dag, hvilket først og fremmest hænger sammen med faldet i antallet af rygere. Fra begyndelsen af 1990’erne til i dag er middellevetiden steget med 4 år for mænd og 3 år for kvinder, og udviklingen ser ud til at fortsætte.

Der er altså ingen *evidens* for overlægernes påstande om faldende kvalitet i sundhedsvæsenet, og påstanden om den faldende middellevetid er direkte usand.

Men hvad er det da, der er sket med dette udskældte sundhedsvæsen i denne periode, hvor de magtsyge kvindelige oversygeplejersker har skaltet og valt med vores allesammens sygehuse? Lad os se på udviklingen i antallet af ansatte i perioden fra 2001 til 2008. Antallet af heltidsansatte steg med cirka 1 % om året til godt 96.000. Men hvordan gik det med overlægerne? Deres antal steg i samme periode mere end nogen af de øvrige grupper, nemlig fra 3.859 til 4.960, en stigning på 29 %! Samtidigt steg det samlede antal læger med 23 %. Jamen, hvad så med sygeplejerskerne? Brugte de magtfulde oversygeplejersker deres magt til at fremme deres egen faggruppe? Tilsyneladende ikke. Antallet af sygeplejersker var i det store og hele konstant, nemlig cirka 30.000. Det administrative personale, hvor de hadede DJØF’ere skjuler sig, steg med cirka 25 % til 5.710. Om cirka 6.000 administrative medarbejdere ud af knap 100.000 er ”for mange” er svært at afgøre, men i forhold til andre arbejdspladser er andelen faktisk meget lav.

Der er to slående udviklinger i de offentlige sygehuse. For det første den markante vækst i antallet af læger. Denne vækst har kendetegnet hele udviklingen i sygehusene siden 1930'erne, hvor der var cirka 1.000 læger ansat. Væksten i antal læger har været næsten dobbelt så stor som væksten i antal sygeplejersker! Samtidigt er offentligheden med jævne mellemrum blevet underholdt med alarmerende meldinger om "lægemangel", og både medier og politikere er tilsyneladende hoppet på den.

For det andet har vi set en klar reduktion i personalet med lavere lønninger. Siden 2000 er der blevet mindre plejepersonale, herunder plejere og sygehjælpere. Der er også færre rengøringsassistenter og teknisk personale m.v. Alt i alt har vi fået flere højt uddannede og færre lavt uddannede på sygehusene, mens antallet af sygeplejersker har været konstant.

Danske læger har mig bekendt verdens mest favorable arbejdstidsregler. Samtidigt er vi et af de lande, hvor der er flest læger per indbygger. Det giver god plads til at yde en "ekstra indsats" mange andre steder som fx lægevagten, privat praksis, konsulentjobs, arbejde i udlandet samt på privathospitalerne. Kan de 15 overlæger hjælpe os med at kortlægge, hvordan vi i Danmark anvender de mange læger, der er ansat på vore sygehuse? Hvordan kan det gå til, at der altid er lægemangel, uanset antallet? Hvad laver lægerne – herunder overlægerne – når de ikke skriver bøger om det formastelige ved, at der findes andre faggrupper på sygehusene?

Vi ser med forventning frem til den næste bog fra Skyhøj, Høiby, Ishøj og co. Den kunne hedde: *"Alle disse myter om lægemangel i det danske sundhedsvæsen"*.